

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุณ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๕๑

วันที่ ๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตรี
วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๕ วรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง
เมื่อ ... (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ทวิ” และมาตรา ๔๗ ทวิ บัญญัติว่า
“ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ
ต้องห้ามดังต่อไปนี้ ... (๒) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต ...” ฉะนั้น ถ้าหากปรากฏว่าสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต ก็จะมีลักษณะต้องห้ามที่จะทำให้
สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นสิ้นสุดลง

การพิจารณาว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต
อันจะมีผลให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ กฎหมายดังกล่าวข้างต้นได้กำหนดไว้ในมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง
ให้นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว และให้คำวินิจฉัยของนายอำเภอเป็นที่สุด

สำหรับประเด็นว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๕ วรรคสาม
หรือไม่นั้น ขอแยกพิจารณา บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นมาตราๆ ไป ดังนี้

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ อยู่ในหมวด ๑ บททั่วไป เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลว่าย่อมได้รับความคุ้มครอง อันเป็นการวางหลักการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มิใช่บทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคลที่จะโต้แย้งหรือกล่าวอ้างว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรานี้ได้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตี วรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ อยู่ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการทั่วไปในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งโดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง มาตรา ๒๗ มิได้มีข้อความรับรองสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบัญญัติไว้ในมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว มาตรา ๒๗ จึงมิใช่บทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคลที่จะโต้แย้งหรือกล่าวอ้างว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรานี้ได้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตี วรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗

- รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสาม อยู่ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยวางหลักการเป็นการให้หลักประกันว่า ตรายเท่าที่ศาลยังมีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไม่ใช่ผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมจึงจะปฏิบัติต่อบุคคลซึ่งอยู่ในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตี วรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) ซึ่งกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องสิ้นสุดลงเมื่อมีลักษณะต้องห้ามคือเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต มีวัตถุประสงค์ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณสมบัติ

ที่เหมาะสมและไม่มีลักษณะต้องห้าม โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน อันจะทำให้เกิดการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ของส่วนรวมที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนในท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น และให้การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและผลประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังนั้น ถ้าปรากฏว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต ก็มีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นต้องสิ้นสุดลง และการจะถือว่าผู้ใดมีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยของนายอำเภอ ซึ่งมีอำนาจตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสองของพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาข้างต้น จึงมิใช่เป็นการกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคสาม

จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๕ วรรคสาม

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ